

VINERI • 9 MAI 2008 • ANUL LVIII NR. 19

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Rămas bun, școală dragă...

Parastas și flori în amintirea lui Gojdu

Peste 13 milioane pentru proiecte românești

CALENDAR ORTODOX

12 mai, luni – † Sf. Mucenic Ioan Valahul; Sf. Epifanie, Arhiepiscopul Ciprului.
 13 mai, marți – Sf. Muceniță Glicheria; Cuv. Serghie Mărturisitorul.
 14 mai, miercuri – Sf. Mc. Isidor din Hios.
 15 mai, joi – Cuv. Pahomie cel Mare; Cuv. Ahilie, Episcopul Larisei.
 16 mai, vineri – Cuv. Teodor cel Sfințit; Sf. Mucenici: Isaachie, Simeon și Petru din Vlaherne.
 17 mai, sâmbătă – Sf. Apostol Andronic; Sf. Iunia; Cuvioșii Nectarie și Teofan.
 18 mai, duminică – Sf. Mucenici: Petru, Dionisie și Teodot; Sf. Hristina și cele 7 fecioare împreună cu dânsa.

AGENDĂ

12 mai
 1812 – s-a născut George Barițiu, om politic, publicist și istoric, fruntaș al revoluției române de la 1848.
 1870 – a murit, la Buda, Eftimie Murgu, conducător al revoluției române de la 1848 din Banat.

13 mai
 1806 – a murit, la Buda, Samuil Micu, primul istoric român modern din Transilvania, exponent de seamă al Școlii Ardelene și propagator al ideilor latiniste în domeniul limbii, colaborator la Lexiconul de la Buda, traducător al Bibliei.

14 mai
 1812 – s-a născut, în Jucul de Jos, sat situat aproape de Cluj, George Bariț, întemeietorul presei românești transilvănene și remarcabil istoriograf român.
 1968 – s-a stins din viață Lucian Magdu, poet și regizor român din Ungaria.
 1981 – primul zbor al unui român în spațiul cosmic a fost cel al lui Dumitru Prunariu cu nava Soiuz-40, care a durat până la 22 mai.

15 mai
 1838 – s-a născut pictorul Nicolae Grigorescu.

16 mai
 1812 – s-a încheiat Pacea de la București, prin care Basarabia a intrat în componența Rusiei.

17 mai
 1936 – a avut loc inaugurarea pentru public a Muzeului Satului și a întregului Parc Herăstrău din București.

18 mai
 1388 – s-a terminat zidirea bisericii mari a Mănăstirii Cozia, ctitoria lui Mircea cel Bătrân.

Citatul
săptămânii

„Și oamenii și soarta de-ar fi să te lovească,
 Mândria, demnitatea, să nu te părăsească.
 Mai bună e mizeria cu fruntea înălțată
 Decât cu înjosire mărirea câștigată.
 Și chiar de-ar fi să-ți dea a vieții fericire,
 Nu merită ea toată o singură-njosire.”

Iacob Negruzzi (1843–1932)

Jula

Bacalaureat 2008

Pentru cei 27 de absolvenți ai Liceului Românesc „Nicoale Bălcescu” din Jula luni, 5 mai, au început examenele de bacalaureat, cu proba în scris la limba maghiară. Pe 6 mai au dat examen de bacalaureat la matematică, în ziua următoare, pe 7 mai, la istorie, iar miercuri, 8 mai tinerii au dat examen în scris la limba engleză. Pe 13 mai, va

avea loc examenul la limba și literatura română, după care va urma examenul la fizică, pe 15 mai, înainte de masă elevii vor da examenul la chimie iar după masă la geografie. În ziua următoare, pe 16 mai vor da examen în scris la biologie. În ziua de 27 mai se vor termina examenele de bacalaureat cu proba în scris la informatică. A.C.

Paris

Seminarul jurnaliștilor
români

În zilele de 8–9 mai, ambasada României la Paris a organizat un seminar internațional de presă, cu participarea unor jurnaliști români din Anglia, Spania, Italia, Franța, Germania și alte țări europene. Printre invitați s-a aflat și Eva Iova, redactorul șef al revistei Foaia românească.

Gazdele seminarului au fost ambasadorul Teodor Baconschi și secretarul de stat Mihai Gheorghiu, directorul Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni.

Printre subiectele dezbătute la seminar s-au aflat: condiția jurnalistului ro-

mân în străinătate; avantaje, drepturi și obstacole; acces la informații; colaborare cu autoritățile din statele respective; discuții asupra comunităților românești cărora mijloacele media invitate li se adresează, modul lor de integrare socială și profesională, interacțiunea lor cu media românească; probleme financiare, legislative și tehnice ale publicațiilor românești din diaspora; ajutorul pe care îl poate oferi statul român pentru promovarea mass-mediei de limba română în țările membre UE.

A. Cioca

Budapesta

Dezbateri despre presa
și teatrul naționalităților

Comitetul de specialitate a naționalităților din cadrul Institutului Cultural Maghiar a decis la ultima sa ședință din 30 aprilie să continue șirul organizării unor dezbateri de atelier pe teme importante în viața culturală a minorităților din Ungaria. Astfel, în ziua de 4 iunie va avea loc o conferință despre presa în limba minorităților, iar pe 12 iunie vor continua dez-

baterile pe tema mișcării teatrale a naționalităților din Ungaria.

Comitetul a mai decis ca în aceste zile să se lanseze concursul pentru decernarea premiului „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” pe 2008. Gala Naționalităților, în cadrul căreia se vor înmâna aceste premii, va avea loc în ziua de 14 decembrie 2008.

E.I.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Serbarea absolvenților la Liceul „N. Bălcescu” din Jula
 (Foto: Ana Cioca)

Jula

Ziua
Europei

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, ziua de 9 Mai a devenit deja o sărbătoare și pentru români. Aceasta va avea loc și în acest an sub genericul „Ziua Europei” și va cuprinde o largă paletă de manifestări având ca scop apropierea cetățeanului de valorile esențiale ale Uniunii Europene. Consulatul General al României la Jula organizează cu această ocazie o festivitate dedicată Zilei Europei, care va avea loc în ziua de 13 mai, la restaurantul Parc. Serbarea va începe la ora 16.00, cu discursul consulului general al României la Jula, Ioan Fodoreanu, după care va urma un program artistic cu cântece și dansuri populare, interpretate de artiști de la Satu Mare. Festivitatea se va încheia cu o recepție. A.B.

Arad

Dansatorii
din
Micherechi
la FUEN

Conferința anuală a FUEN, organizație europeană a naționalităților, va avea loc anul acesta în perioada 21–25 mai, în Ungaria, la Pécs. La conferință vor participa și reprezentanți ai Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, printre care și președintele dr. Ioan Ciotea, iar în cadrul unei serate culturale va evolua pe scenă Echipa de dansuri populare românești „Gheorghe Nistor” din Micherechi. A. Butar

Telefonul redacției:
 66/463-152

La mormântul lui Gojdu

La o săptămână după Marele Praznic al Învierii Domnului, în Duminica Tomii, credincioșii ortodocși îi sărbătoresc pe cei trecuți în neființă.

Începând din anul 1992, pentru credincioșii români din Budapesta a devenit o tradiție comemorarea lui Emanuil Gojdu, pelerinajul la mormântul acestuia și parastasul la Capela Ortodoxă Română. În fiecare an este un prilej de a reflecta asupra faptelor și personalității lui Emanuil Gojdu, care nu numai prin sentimentele sale dar și prin faptele, manifestările sale politice, culturale ca și prin celebrul său testament, s-a arătat a fi un om de excepție și un bun român.

După oficierea Sfintei Liturghii și a parastasului în capela din strada Holló, părintele *Marius Maghiaru*, doamna ambasador *Irina Comaroschi*, reprezentanți ai corpului diplomatic românesc din Budapesta împreună cu enoriași și reprezentanți ai comunității românești din Budapesta s-au îndreptat spre mormântul familiei Gojdu aflat în Cimitirul Kerepesi, unde într-o atmosferă de primăvară autentică a fost săvârșită tradiționala slujbă de pomenire.

Doamna ambasador a mulțumit și a felicitat inițiativa Societății Culturale a Românilor din Budapesta de a comemora, începând din anul 1992 în fiecare an, memoria lui Emanuil Gojdu, creând o tradiție în sânul comunității budapestane.

Maria Berényi, președinta Societății Culturale a Românilor din Budapesta a evocat personalitatea marelui înaintaș român:

„Pe parcursul întregii sale cariere politice a fost un susținător fervent al drepturilor comunității române din Transilvania și Ungaria și al creării unei relații speciale româno-maghiare. Atitudinea împăciuitoare adoptată de Gojdu față de maghiari, a creat o atmosferă de suspiciune în jurul său. El a trăit într-o perioadă dificilă, frământată de manifestări naționale, pe care le-a înțeles în profunzimea lor

și a implicațiilor lor pentru emanciparea românilor. Și în mediile politice ungare era foarte apreciat pentru competența sa, deși era cunoscut ca un promotor consecvent al intereselor românești. El se va integra perfect ca cetățean loial în societatea Imperiului Austro-Ungar, în care a trăit, dar ca minoritar va milita permanent pentru interesele și drepturile comunităților românești din acest stat”.

În fața martorilor testamentari, în ziua de 4 noiembrie 1869, cu câteva săptămâni înainte de moarte, Emanuil Gojdu și-a exprimat dorința de a vedea peste 100 de ani ce s-a ales de testamentul și de fundațiunea sa.

„De la moartea lui au trecut 138 de ani. Dacă s-ar ridica din acest mormânt, ar vedea că nu mai există Fundația Gojdu, în pasajul Gojdu – în afară de capela ortodoxă – nimic nu mai are caracter românesc. În acest moment, din moștenirea lui este accesibilă doar entitatea morală și intelectuală, fiind de cea mai mare actualitate. Ar mai vedea, că românii din Budapesta sunt cei mai apropiați de subiectul Gojdu și de 16 ani au o preocupare renăscută pentru a-i cultiva memoria și a-i omagia amintirea”, a mai spus *Maria Berényi*. „Cinstindu-i memoria, așa credem, împlinim un act de responsabilitate istorică și aducem în fața contemporanilor exemplul vrednic de urmat, al unui om deosebit, care și-a câștigat locul său de frunte între marii înaintași și l-a câștigat prin neobosita-i strădanie pentru afirmarea națiunii și a

limbii românești, dar mai ales prin excepționala sa activitate de ajutorare și de susținere morală și materială a sutelor de tineri dornici de învățătură”.

Cu aceste cuvinte și-a încheiat discursul doamna *Maria Berényi*, după care s-au depus coroane de flori din partea Ambasadei României la Budapesta de către doamna ambasador *Irina Comaroschi*, din partea Societății Culturale a Românilor din Budapesta,

a Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta, a ATRU și a autoguvernărilor românești din cartierele II, XI, IV, XVIII ale capitalei ungare.

Pentru cei prezenți la mormântul marelui predecesor român, în această frumoasă duminică de primăvară a tresărit gândul că, deși au trecut 138 de ani de la trecerea lui în veșnicie, exemplul său nu a pălit deloc în fața vremii și de la an la an comunitatea românească budapestană are tot mai mare nevoie de un Emanuil Gojdu, sau măcar să se gândească uneori la faptele acestui român din secolul al XIX-lea din Imperiul Austro-Ungar. Oare cu ce credem că era mai ușoară soarta unui român în acea vreme față de astăzi?!

Și poate astfel nu am mai fi atât de vulnerabili în fața etno-bișnițarilor strecurați prin autoguvernările românești.

Cuvintele doamnei *Maria Berényi* sau poate spiritul încă viu al lui Emanuil Gojdu a făcut ca cei prezenți la mormântul lui Gojdu să rămână încă mult timp de vorbă, neîndrăzind să rupă vraja acelor momente.

Gabriela Enea Elekes

EDITORIAL

Limba verde de acasă

Începe să devină tot mai băttător la ochi un lucru despre care nu vrem să luăm cunoștință, prefăcându-ne că acesta nu există sau, bunăoară, nu ne interesează. Organizații unor concursuri școlare își dau seama că an de an tot mai puține școli românești participă la diferitele întreceri, dar își spun părerea doar în șoaptă, să nu deranjeze pe nimeni, nici școlile, nici ministerul de resort. Nu cumva să se prindă cineva acolo sus, unde se împart banii, că, de fapt, învățământul românesc există tot mai mult doar cu numele.

Românii din Ungaria niciodată nu au avut multe școli, răsfirate prin toată țara, cum au nemții sau slovacii. Însă, până prin anii '90, cele 10–12 școli generale românești din județele Bichiș, Bihor și Ciongrad au asigurat o sursă solidă de elevi pentru unicul liceu românesc din această țară. Absolvenții acestui liceu sunt baza intelectualității noastre. Din totdeauna, majoritatea elevilor de la acest liceu au provenit din Micherechi, Jula și Chitighaz, cam în această ordine, eventual câteodată veneau mai mulți din Chitighaz decât din Jula. Și apoi urmau celelalte școli. Aletea, Bătania, școlile din Bihor, și cam pe ultimul loc se situa Cenadul Unguresc.

Datele statistice ne ajută să înțelegem clar evoluția (sau, mai bine zis, involuția) învățământului românesc din Ungaria. Până când prin anii 1980–90, de la școala din Bedeu sau Aletea veneau în fiecare an câte 2–3 elevi, acum trec ani buni până când din aceste școli să vină la liceul din Jula măcar un singur elev. Și mai grav este cu școala din Cenad. De ani buni nu s-a mai înscris nici un elev de la Cenad la liceul românesc. La fel, nici la concursurile școlare nu prea participă elevi din aceste școli. La ultimul concurs școlar pe tema limbii, literaturii, culturii și civilizației românești, organizat pentru elevii școlilor generale, au fost reprezentate doar trei școli: Micherechi, Jula și Bătania. Unde au fost elevii din Chitighaz, sat care se laudă că este cea mai mare localitate cu populație românească din Ungaria? Sau unde au fost școlile din Bihor, care primesc foarte mult sprijin atât de la forurile centrale (vezi construirea unei școli noi la Săcal, pe banii celor două state, România și Ungaria) cât și de la Auto guvernarea pe Țară (care se bate în piept că a reintrodus predarea limbii române în unele localități bihorene)? Neparticiparea nici unui elev de la aceste școli înseamnă că acolo elevii nu știu limba română, nu știu o poezie de Eminescu și nu cunosc valorile culturale ale poporului din care zic că și ei fac parte...

Trebuie observat un element interesant, însă, și în cazul celor trei școli participante. Cu puține excepții, toți elevii veniți din Micherechi, Jula sau Bătania sunt copii din familii româno-române, adică cu mamă sau tată originar din România, căsătorit cu român din Ungaria. Deci, acești copii cunosc bine limba română încă din familie. Ei sunt micii salvatori ai onoarei școlii lor. Iar cel care salvează onoarea, salvează viitorul...

Este tot mai clar că așa-zisele strădanii de 20 de ani (!) ale specialiștilor noștri de a reforma învățământul românesc din Ungaria nu au dat roade. Și azi, numai acei elevi știu românește care au învățat limba încă în familie. Summa summarum, școala românească de azi din Ungaria nu este capabilă să-i învețe pe copii românește! Și nu vorbim despre poeziile învățate pe de rost, din care copilul nu înțelege nimic. Precum nici despre acele texte pe care elevii le tocesc, dar dacă îi întrebi cum îi cheamă se uită la tine ca la felul trei. Problema învățământului românesc este problema noastră, a comunității. Iar cheia rezolvării este în buzunarul profesorilor. Nu la Budapesta și nici la București. Și nicidecum nu banii sunt de vină și pentru asta.

Eva Iova

Pe scurt...

CAMPANIE ELECTORALĂ
ÎN ROMÂNIA

Pe 2 mai a început în mod oficial campania electorală pentru alegerile locale din România. Timp de o lună, românii vor avea parte de afișe pe străzi, debateri televizate și promisiuni nenumărate. Campania electorală se va încheia pe 1 iunie, când va avea loc primul tur de scrutin al alegerilor locale. Un eventual al doilea tur se va desfășura pe 15 iunie.

CEI MAI BINE PLĂTIȚI
ROMÂNII

Bucureștenii, dar și locuitorii din județe apropiate Capitalei se pot lăuda cu faptul că sunt printre cei mai bine plătiți români. Datele Institutului Național de Statistică arată că un bucureștean a câștigat în februarie peste 1.500 de lei, cu 37 la sută peste media națională. În februarie, datele INS arătau că un român câștigă în medie 1.134 de lei. Peste această valoare se situează însă salariile celor care locuiesc în Capitală, în Ilfov dar și în județele din centrul țării: Cluj și Sibiu. Salarii bune primesc și constănțenii, gorjenii, dar și cei din Timiș și Iași. Topul primelor 10 județe cu cele mai mari salarii medii nete este încheiat de Brașov și Giurgiu cu remunerații mai mari de 1.000 de lei. La polul opus se află două județe din Ardeal: Harghita și Maramureș, unde localnicii primesc lunar în jur de 800 de lei.

SCHIMBĂRI ÎN TELEFONIA
ROMÂNEASCĂ

Începând de la 1 mai, în România toate numerele locale și naționale de telefon se vor forma cu prefix. Astfel, abonații Romtelecom vor putea fi apelați doar prin formarea întregului număr național de 10 cifre, adică prefixul plus numărul local. Numărul unic pentru apeluri de urgență – 112 – cât și numerele de telefonie mobilă vor rămâne neschimbate. Deci, de exemplu, dacă vrem să sunăm în orașul Arad un număr local, vom fi nevoiți să formăm înaintea numărului propriu zis și prefixul 0257.

Peste 13 milioane de forinți
pentru proiecte românești

Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice” din Ungaria susține și în acest an proiectele comunităților de naționalitate din țară. Curatorul Fundației s-a întrunit în ședință pe 24 aprilie, unde a decis asupra susținerii mai multor categorii de proiecte: presa scrisă, programe de perfecționare a specialiștilor din viața publică, tabere de păstrare a tradițiilor în limba maternă și tabere de autocunoaștere pentru copii și tineret, programe culturale și religioase.

Pentru anul 2008, „Foia românească” va primi un sprijin de 32.214.000 milioane de forinți pen-

tru cele 16 pagini săptămânale, iar „Cronica” 8.422.000 milioane pentru cele 8 pagini bilunare.

Cele 97 de proiecte românești au fost înaintate de autoguvernări și asociații din localitățile Apátfalva, Aletea, Apateu, Bătanian, Bedeu, Bichiș, Bichișciaba, Budapesta, Jula, Chitighaz, Medgyesegyháza, Micherechi, Mezősas, Nădlac, Pocei, Otlaca-Pustă și Jaca.

Din suma totală de 13.485.000 forinți obținuți de comunitatea românească din Ungaria pentru proiectele înaintate la Fundația Publică, românii din Apateu au câștigat 15 concursuri pentru care

au obținut în total 1.145.000 forinți. Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria cu 10 concursuri dispune de 1.300.000 forinți, pe când Autoguvernarea Românească din Chitighaz, care a câștigat 6 concursuri, pentru o singură tabără (tabăra de dansuri populare) a primit 800.000 forinți. ATRU, pentru 5 proiecte a primit 1.630.000 forinți, iar românii din Pocei se vor îmbogăți cu 1.015.000 forinți, câștigați din 8 proiecte.

Lista proiectelor românești, susținute de Fundația Publică pentru Minorități o publicăm în paginile 10 și 11.

A. Butar

Expoziție de
instrumente
tradiționale
românești
la Seghedin

Filiala din Seghedin a Institutului Cultural Român de la Budapesta și Casa naționalităților din Seghedin organizează pe 27 mai, la Casa naționalităților, (Seghedin, str. Osztrovszky nr. 6), o expoziție și prezentare de instrumente tradiționale românești din colecția dr. Ovidiu Papană, prof. univ. la Universitatea de Vest din Timișoara. Deschiderea expoziției va avea loc la ora 18.00.

Colecția de instrumente tradiționale românești cuprinde aproximativ 90 de instrumente muzicale de mărimi diferite și este cea mai importantă colecție particulară de instrumente tradiționale din România. Câteva exemplare au o valoare științifică (etnologică) de excepție pentru întreaga cultură europeană. Cele mai multe au un aspect artistic deosebit, fiind decorate cu modele de sculptură tradițională. Majoritatea pieselor fac obiectul studiilor de specialitate ale profesorului Papană, care sunt cuprinse în trei cărți de etnografie (istoria instrumentelor muzicale).

Prezentarea instrumentelor este completată cu interpretarea de fragmente de melodii tradiționale. Prof. Papană ne va pune la dispoziție și câteva înregistrări ale unor interpreți consacrați (CD-uri, case), precum și un Album descriptiv al instrumentelor prezentate, cu fotografii color.

A.B.

Ion Iliescu, premier
în Ungaria!

Site-ul maghiar *Index.hu* a realizat recent un material în care, printre alte personalități din politica internațională, precum *Bill Clinton* sau *Jacques Chirac*, l-a nominalizat și pe fostul președinte al României, *Ion Iliescu*, ca posibil înlocuitor al premierului *Gyurcsány Ferenc*, informează ziarul *Agenda* de Timișoara.

Potrivit *Index.hu*, după guvernarea dezastruoasă a actualului premier, Ungaria trebuie să preia modelul echipelor naționale de fotbal și hochei, care au realizat performanță având la conducere străini.

Ion Iliescu a fost ales de publicația maghiară pe motiv că în orice moment poate mobiliza mineri. „Oricând este în stare să producă o nouă mineriadă. În Ungaria, unde industria minieră tocmai a fost pusă pe butuci, asta ar reprezenta un act de bravură”, se arată în articolul publicat de către *Index.hu*.

Acestea nu sunt singurele motive pentru care fostul președinte ar merita să conducă Guvernul de la Budapesta. „Minerii din Valea Jiului împotriva celor din piața Kossuth ar reprezenta o confruntare destul de mare. Pentru că a

devenit președinte după Ceaușescu, Ion Iliescu știe cel mai bine cum este să preiei o țară în derivă. După 2005, Iliescu a cam pierdut, a pierdut până și șefia PSD. Oricum nu a cedat și se vede că își dorește ca din nou să aibă un rol important. Este blogger, și poate nu ar scoate țara din impas, dar ne-ar trimite niște flori frumoase, dacă în sfârșit ar fi premier, nu ar scrie asta: dragi prieteni, hai să-i dăm bice!”, susțin jurnaliștii *Index.hu*. În descrierea fostului președinte al României, jurnaliștii *Index.hu* au menționat la rubrica „chemare politică” faptul că Iliescu este fost-comunist și actual social-democrat.

Printre numele puse pe lista de posibili premieri ai Ungariei este și cel al pastorului *Tókes László*. „Cel care l-a răpus pe Ceaușescu cu siguranță poate să se ocupe de toate problemele Ungariei. Să nu vă fie frică, Dumnezeu este cu el mereu”, se mai arată în articolul publicat de *Index.hu*. Pe lista de posibili premieri ai Ungariei, jurnaliștii maghiari au nominalizat și alte nume grele ale politicii internaționale precum: *Tony Blair*, *Romano Prodi*, *Helmut Kohl*, *Gerhard Schröder* sau *Mihail Gorbaciov*.

Carte românească la un târg unguresc

În perioada 24-27 aprilie, în parcul Mileniu din Budapesta s-a desfășurat Festivalul Internațional al Cărții. Ediția a XV-a a fost vizitată de un număr de peste 61.000 de vizitatori și au fost prezente 600 de edituri din peste 30 de țări din întreaga lume. România a participat la acest eveniment cu un stand colectiv organizat de către Ministerul Culturii și Cultelor.

La standul românesc, pus sub semnul interculturalității, au fost expuse cărți apărute la unele dintre cele mai prestigioase edituri din România, între care: Academiei, All, Ad Libri, Aramis, Cartea Românească, Casa Radio, Corint, Cur-

tea Veche, Universității București, Gramar, Humanitas, Editura Institutului Cultural Român, Kriterion, Libra, Lider Orizonturi, Minerva, „Monitorul Oficial”, Niculescu, Noi Media Print, Paralela 45, Polirom, Rao, Tritonic, Univers Enciclopedic, Vivaldi, Vremea. Pe perioada desfășurării târgului, la standul României au avut loc mai multe evenimente. Institutul Cultural Român din Budapesta a invitat pentru această ocazie scriitori și critici din România, pentru a lua parte la lansări dedicate literaturii românești. Numeroase cărți au fost traduse în limba maghiară prin programul de traduceri al ICR, printre care

„Sunt o babă comunistă”, de Dan Lungu, „Exuvii” de Simona Popescu, sau proze optzeciste de Daniel Vighi, Mircea Pora, Traian Ștef, Mircea Cărtărescu în antologia „Dilingo” apărută la Editura Noran.

În cadrul festivalului de carte, pe 26 aprilie, România a avut o prezentare a poetului George Vulturescu. Ioan Matei, șeful biroului „Promovarea creației și moștenirii culturale scrisă” din cadrul Ministerului Culturii, ne-a informat în legătură cu acest eveniment: „România participă de câțiva ani în mod tradițional la Festivalul de Carte din Budapesta. Tot la fel ca și în alți ani, Ministerul Culturii și Cultelor din România are un stand propriu, care cuprinde noutăți din politica editorială apărute în România, în plus, ca de obicei, am găzduit și anul acesta evenimente ale unor edituri, câteva prezentări de carte și întâlniri cu cititorii ai unor invitați ai ICR Budapesta. La 26 aprilie, în ziua de sâmbătă, am avut o prezentare a poetului George Vulturescu. El a citit din creația proprie două poezii, iar colega mea le-a tradus în limba maghiară. Interesul față de cartea românească a rămas constant și în anul acesta. Sigur că îi interesează pe oameni care sunt ultimele apariții în România, cărțile premiate și cărțile care s-au tradus sau pot fi traduse.

(Continuare în pag. a 12-a)

„Identități pierdute, identități câștigate în Europa de Est” Conferință științifică la Seghedin

Catedra de Limba și Literatură Română a Institutului Pedagogic „Juhász Gyula” al Universității din Seghedin, împreună cu Filiala din Seghedin a Institutului Cultural Român la Budapesta și cu Consulatul General al României la Seghedin organizează marți, 20 mai 2008, cu începere de la ora 10.30, la sediul ICR Seghedin (piața Dugonics nr. 2), conferința „Identități pierdute, identități câștigate în Europa de Est”.

Program

10.30 – Alocuțiuni de salut:
Dr. Brîndușa Armanca, directorul Institutului Cultural Român la Budapesta

Constantin Iuliu Aron, Consulul General al României la Seghedin

Dr. Ana Hoțopan, șeful Catedrei de Română a Universității din Seghedin

*

Moderator: Petru Weber

10.40: Dr. Ștefan Gencărau (Cluj): Bilingvismul ca marcă identitară

11.00: Dr. Ana Hoțopan (Seghedin): Identitate și asimilare

11.20: Dr. Farkas Jenő (Budapesta): Rațiunea istorică și definirea identităților

11.40 – 12.00: Pauză

*

Moderator: Farkas Jenő

12.00: Dr. Petru Weber (Seghedin): O identitate contestată printre românii ardeleni: Grigore Moldovan

12.20: Drd. Szilágyi Levente (Satu Mare): Identități

în zona de frontieră româno-maghiaro-ucraineană
12.40: Maria Gavra (Arad): Mobilități demografice, consecințe ale extinderii UE

13.00 – 15.00: Masa de prânz

*

Moderator: Szilágyi Levente

15.00: Gráma István, Lovász Levente (studenti, Seghedin): Szász Endre – valorificarea artistică a identității

15.20: Dr. Mihaela Bucin (Seghedin): Identități în declin. Cazul comunității românilor din Cănadul Unguresc

15.40: Ștefan Crâsta: Prezentarea filmului documentar Ungureni

16.10: Discuții

16.30: Prezentarea activității și a ultimelor apariții ale Editurii Palamart din Budapesta

17.00: Vernisajul expoziției „Mozaic identitar”, din lucrările plastice ale studentului Gráma István. Vernisează: Dr. Cristian Réka, Catedra de Americanistică a Universității din Seghedin

18.00: Recepție oferită de Consulatul General al României la Seghedin

Pe scurt...

SEGHEdin

Catedra de Română a Facultății Pedagogice din Seghedin a organizat luni, 5 mai, o conferință cu titlul „Lege, infracțiune, pedeapsă”, susținută de către conf. dr. Radu Bodea, de la Universitatea din Oradea. Scopul conferinței a fost familiarizarea studenților cu cadrul general al justiției românești.

BICHİȘCIABA

Concursul de povești al copiilor români din Ungaria anul acesta a ajuns la cea de-a XIII-a ediție. Sâmbătă, 24 mai, Casa de povești din Bichișciaba își va deschide din nou larg porțile pentru a-i primi pe micii povestitori români de la școlile românești din Ungaria.

MACĂU

În cadrul Festivalului Operei, care va avea loc la Macău, în după-masa zilei de 13 iunie, în holul casei de cultură (Casa Cepei) din oraș va fi vernisată expoziția de icoane pe sticlă a preotului Cosmin Pop din Jaca.

CENADUL UNGURESC

Anul acesta s-au împlinit 200 de ani de când Biserica Ortodoxă Română din Cănadul Unguresc a fost ridicată de credincioșii români și sârbi din acest sat. Pe 7 iunie, va avea loc sărbătoarea hramului acestui lăcaș cu hramul „Înălțarea Domnului”.

JULA

O firmă din Jula, care se ocupă de programe culturale, organizează pe 22 mai o călătorie cu autocarul la Arad, la spectacolul Filarmonicii de Stat din orașul de pe Mureș. Prețul de participare, care conține toate cheltuielile, inclusiv biletul de intrare la concert este de 3.500 de forinți. Cei interesați pot obține informații suplimentare la numărul de telefon 06-66/463-544.

OTLACA-PUSTĂ

Sărbătoarea Înălțării Domnului este o sărbătoare mare pentru biserica creștină și o sărbătoare mare pentru credincioșii din Otlaca-Pustă, care își serbează hramul bisericii. Sfânta Liturghie arhierască de Înălțarea Domnului, săvârșită de PSS Episcop Siluan va avea loc în ziua de 5 iunie.

Casa Domnului

„Căci mai mult face o zi în curțile Tale decât o mie în altă parte. Eu vreau mai bine să stau în pragul Casei Domnului meu, decât să locuiesc în corturile nelegiurii” (Psalmul 84:10)

Casa Domnului – Biserica, este o construcție care trebuie să îndeplinească anumite criterii: – să fie un loc de pace, de liniște și de primire pentru cei care-i trec pragul. – să fie un spațiu concret, un loc precis, care să-i aducă celui care se refugiază aici, de neliniștitoarea agitație a vieții cotidiene, un suport, unde să-și depună povara suflătească, să se poată simți, odată intrat, oaspetele mult dorit.

Credincios sau nu, cel care intră în Casa Domnului trebuie să poată simți o pace interioară, o che-

mare la o viață sufletească, un adăpost care să-l înalțe sufletește.

În timp de restricții, oamenii se simt mai protejați, mai ocrotiți, cu o mai mare putere de-a învinge răul, atunci când se găsesc în Casa Domnului. Ei simt aici oază de încredere de care au atâtă nevoie! Aici este izvorul dător de speranțe, de optimism, de balsam în lupta cu forțele întinericului. Oamenii trebuie să găsească în Casa de rugăciune lumina și bună-tatea unei priviri, să știe că în acest loc, ei nu mai sunt orfani..., că aici, îi așteaptă un Salvator, că vor afla printre ceilalți credincioși părtășia, înțelegerea a-proapelui, iubirea.

Ești tu gata, creștine, să-l ajuți pe cel intrat pe poarta Casei Domnului să

se simtă acasă, ferit de intemperiiile vieții cotidiene și ale păcatului? Te simți tu neîndreptățit când oferi scaunul tău celui care a intrat pentru prima dată printre frații tăi? Domnul te cheamă să nu obosești în a depune orice efort pentru cauza chemării la credință a sufletelor rătăcite. Chiar un pahar cu apă, oferit în numele Lui, va fi scris în Cartea faptelor bune, cu atât mai mult atunci când oferi locul tău celui intrat, iar tu poate că vei sta în picioare...

În Cer,
mare sărbătoare este
Când un păcătos

se căiește!
Când lupta cu păcatul
a-ncetat,

Atunci, Satan e dezarmat
Și e învins,
Cerul a câștigat!

Ziua mondială de rugăciune 11 mai 2008

Urmând exemplul primilor creștini care au stăruit cu un cuget în rugăciune, așteptând revărsarea Duhului Sfânt, Ziua Mondială de Rugăciune cheamă creștinii din toate națiunile să se unească în rugăciune.

Această mișcare de rugăciune se extinde în mod miraculos. În anul 2006, milioane de creștini din 199 de națiuni s-au unit în rugăciune și în anul 2007 chiar mai mulți creștini din 204 națiuni au participat la această mișcare. Din răspunsurile care au existat este evident faptul că miș-

care de rugăciune a pătruns într-o dimensiune mult mai profundă. Începând cu Ziua înălțării, milioane de creștini au căutat să se roage în diferite moduri zi și noapte, de-a lungul celor zece zile dina-

inte de Rusalii, urmând modelul dat de ucenicii lui Hristos.

În anul 2007 mai mulți creștini s-au implicat în cele „10 Zile de Rugăciune continuă”, precum și în cele „90 de zile de binecuvântări” în care rugăciunea este exprimată prin acte de milă și de bunăvoință în cadrul comunităților locale. Habacuc 2:4: „Iată, i s-a îngâmfat sufletul, nu este fără prihană în el, dar cel neprihănit va trăi prin credința lui”. În 2007 națiunile au înălțat rugăciuni de pe coasta Pacificului, până în Asia și Africa, din Orientul Mijlociu și Europa, până peste ocean în America de Nord și Sud. A venit timpul ca și țările noastre să se alăture Bisericii lui Hristos din întreaga lume.

În fiecare an, de Ziua Mondială a Rugăciunii înalță și tu o rugăciune împreună cu frații tăi de pretutindeni.

„Eu și casa mea”

Această expresie uzuală „eu și casa mea”, folosită foarte des, o găsim scrisă pe paginile Sfințelor Scripturi în Vechiul Testament, rostită de unul din oamenii de seamă ai evreilor, care a condus poporul la intrarea în țara promisă de Dumnezeu „Canaan”, și anume Iosua (Iosua 24,15). Iosua, omul lui Dumnezeu, atrăgea atenția poporului evreu spunându-le: „Cât despre mine, eu și casa mea vom sluji Domnului” (Iosua 24,15).

Ca și un bun conducător de oști, atunci când s-a referit la slujirea lui Dumnezeu Iosua nu s-a gândit numai la el personal, ci a inclus în această închinare și familia lui. Familia rămâne încă în ciuda tuturor atacurilor care vin înspre ea din partea diavolului, cel mai intim grup format în societate. Dumnezeu a creat familia și, în același timp, iubește familiile de copii ai Domnului, autentic, care slujesc și laudă numele Lui.

O astfel de familie este și familia fraților Ilie și Magdalena Puha, care în

duminica de 20 aprilie a venit la casa Domnului (Biserica Penticostală „Betel”, Micherechi) pregătită de sărbătoare. Sărbătoarea consta în a aduce la casa Domnului pe cea mai mică din familie, cu numele Agneta Eunice pentru binecuvântare. Sărbătoarea s-a răspândit asupra întregii biserici a celor care au participat la actul de binecuvântare. Ca de obicei, copiii au laudat numele Domnului alături de celelalte grupuri din biserică, inclusiv familia Puha.

După cântările deosebite cântate cu emoție de cei mai mici și cei mari a fost rostită binecuvântarea, actul în sine fiind săvârșit de slujitorii bisericii Ghiță Solcan și Viorel Bogdan. Rămânem la convingerea că familia rămâne în atenția lui Dumnezeu și copiii sunt o binecuvântare pentru orice familie dacă într-o armonie perfectă slujesc Domnului. Să zicem și noi ca omul lui Dumnezeu Iosua: „Cât despre mine, eu și casa mea vom sluji Domnului”. Domnul să ne ajute!
p. V. Bogdan

Petrică Neagu

Ruga comună

Slăvit Părinte desfătat în ceruri
Și pe pământ în sufletele noastre
A Ta Numire sfântă să rămână
Să nu te dăm uitării niciodată
Coboară, dar, a Ta Împărăție
Peste-ale noastre reci și efemere
Ca vrerea Ta-ndrumare să ne fie
În această lume prea deșartă
Iar unei legi să ne supunem toți
Și-aici și-acolo-n cerul necuprins
Și pâinea care sufletul Ți-o cere
Risipită jalnic într-o grea tăcere
Cu vinul roșu mult mai scump ca viața
Nu-ntârzia să ni le scoți în cale
Fiindcă flămânzi în Duh am fost mereu
Și te îndură de-a noastră greșală
Ce de iubirea Ta ne-ndepărtează
Iar noi, de-i greu vom bate totuși palma
Dintr-o profundă dragoste de taină
Ce Ți-o purtăm și care demni ne face
Și nu ne mai cerca cu ispitirea
Spre a ne pierde-n răutatea ei
Că-i mult mai dulce astăzi mântuirea
Și cât mai viețuim să nu ne-o iei!

Sărbătoarea ortodocșilor la Cădă

Cu o zi înainte de Dumini-
ca Tomii, sâmbătă, 3 mai,
ortodocșii sârbi din Cădă-
dul Unguresc au sărbătō-
rit împreună cu românii din
localitate, hramul bisericii
ortodoxe sârbești „Sf.
Gheorghe”. Sfânta Litur-
ghie arhierescă a fost să-

vârșită de Prea Sfinția Sa
Luchian Pantelic, Episcop
al Budei și administrator al
Eparhiei Ortodoxe Sârbe
din România, însoțit de un
sobor de preoți. La slujbă
a fost invitat să slujească
și preotul român de Cădă,
Aurel Becan. A.B.

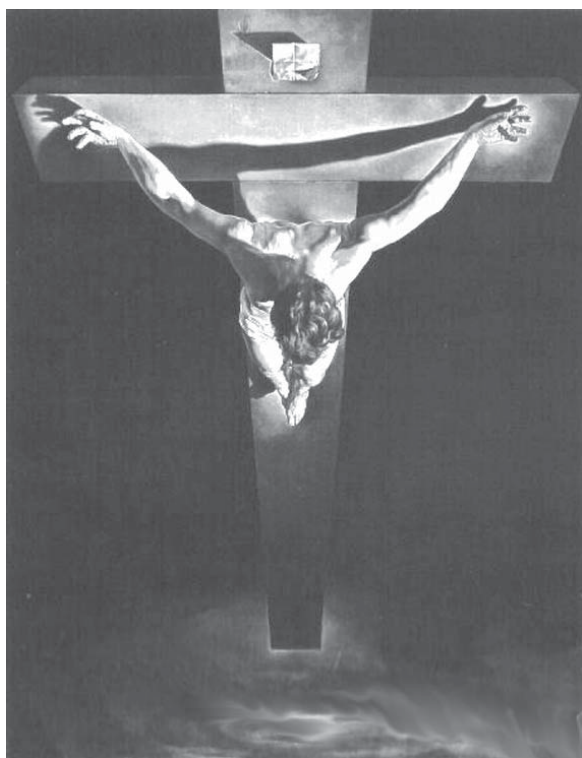

Nicolae Iorga

Nu l-au cunoscut

Oricât de sfânt era Iisus
Și cât de lămurit prin lut
Vedeai pe cel venit de sus
Și ai săi nu l-au cunoscut.

A trebuit ca trupul său
De mucenic să-l bată-n cuie
Ca să se-arată Dumnezeu
Și ca la ceruri să se suie.

De la întuneric la Lumină

„Hristoase, Cel ce cu pa-
tima Ta ai întunecat soa-
rele și cu lumina Învierii
Tale ai luminat toate, pri-
mește cântarea noastră cea
de seară, iubitorule de oa-
meni” (Stihira Învierii).

După Revoluție am fost
câtiva ani rocker metalist,
preferam tricourile negre
cu imprimeuri macabre,
ascultam trash-metal: Se-
pultura, Slayer, Kreator etc.
Eram rebel și căutam răs-
punsuri la marile întrebări
ale filosofiei: Ce pot să știu?
Ce trebuie să fac? Ce pot
să sper? Ce este omul?

Îlubeam întunericul mai
mult decât lumina. Prefe-
ram semiîntunericul rocko-
tecii decât lumina zilei ce
mă deprima uneori. Nu
mi-am explicat atunci de ce
simțeam astfel... Mai târ-
ziu am aflat răspunsul...
Nu mă întâlneam încă pe
drumul Damascului cu
Hristos, Lumina lumii...

În săptămâna de după
Învierea Domnului, în Săp-
tămâna Luminată, toate se
îmbracă în lumină, toate
sunt sub semnul ei... lumi-
na hristică, lumina tabo-
rică, lumina răspândită pe
tot întinsul creației...

În lumină mergi drept,
pe întuneric orbecăi. A fi
orb, a orbecăi... dar, Hris-
tos, Lumina lumii unge cu
tină ochii orbului care s-a
dus, s-a spălat și a venit
văzând (Ioan 9,7). În lumi-
nă lucrezi, pe întuneric ni-
meni nu mai poate lucra,
că vine noaptea, când ni-
meni nu poate să lucreze
(Ioan 9,4).

În lumină se fac fapte
bune, în întuneric se fac
fapte rele: furturile, violu-
rile, crimele. Când Iuda
pleacă să-L vândă pe
Domnul, Scriptura ne spu-
ne: Și era noapte (Ioan
13,30).

În lumină te rușinezi de
fapte tale rele, necuviin-
cioase, pe întuneric nu te
mai rușinezi, de aceea spu-
nea Părintele Savatie că se
sting luminile în discotecă,
pentru ca tânărul să nu
mai lupte cu rușinea. Iar
Sfântul Apostol Pavel ne
spune: Să lepădăm dar lu-
crurile întunericului și să
ne îmbrăcăm cu armele
luminii. Să umblăm cuvi-
ncios, ca ziua: nu în ospe-
țe și în beții, nu în desfrâ-
nări și în fapte de rușine,

nu în ceartă și în pizmă
(Romani 13, 12-13).

Îngerii luminoși locuiesc
în lumină, iar demonii în-
tunecați în întuneric. Și noi,
ca și ei, locuim în lumină
sau în întuneric, după cum
sunt faptele noastre – ale
luminii sau ale întunericu-
lui. De fapt, ele sunt mai
mult fapte rele, fapte ale
întunericului, căci ucenicul
iubit, Sfântul Ioan, ne spu-
ne: Lumina a venit în lume
și oamenii au iubit întune-
ricul mai mult decât Lumi-
na. Căci faptele lor erau
rele. Căci oricine face rele
urăște Lumina și nu vine
la Lumină, pentru ca fap-
tele lui să nu se vădească.
Dar cel care lucrează ade-
vărul vine la Lumină, ca să
se arate faptele lui, că în
Dumnezeu sunt săvârșite
(Ioan 3, 19-21).

Noi, creștinii ne rugăm
pentru luminarea minții, ne
rugăm ca sufletul să cape-
te bărbăție și luminare – ca
să facă și să vadă cele cu-

venite, în Rugăciunile dimi-
neții (de care uităm uneori
căci... suntem grăbiți) stri-
găm astfel către Mântuito-
rul: „Hristoase, Lumina cea
adevărată, Care luminezi și
sfințești pe tot omul ce vine
în lume, să se însemneze
peste noi lumina feței Tale,
ca într-însa să vedem lu-
mina cea neapropiată...”.

Lumina Învierii biruie în-
tunericul, moartea și iadul.
Din mormântul Domnului
răsare Lumină, iar noi am
răspuns chemării urmași-
lor Sfinților Apostoli (că-
rora Hristos le spune: Voi
sunteți lumina lumii –
Matei 5, 14) când au spus
din tot sufletul lumii ce iu-
bește întunericul: „Veniți de
luați Lumină!” Și noi am
luat Lumină! Bucurie mare
în inima noastră căci po-
porul ce stătea în întuneric
a văzut lumină mare (Ma-
tei 4, 16).

Să păstrăm această Lu-
mină în suflet, să păstrăm
curat luminătorul trupului
– ochiul, căci de va fi o-
chiul tău curat, tot trupul
tău va fi luminat. Iar de va
fi ochiul tău rău, tot trupul
tău va fi întunecat. Deci,
dacă lumina care e în tine
este întuneric, dar întune-
ricul cu cât mai mult! (Ma-
tei 6, 22-23).

„Întru lumina Ta, Stăpâ-
ne, vom vedea Lumină”,
căci Tu ai spus prin dulcea
și nemincinoasa Ta gură:
Eu sunt Lumina lumii, cel
ce Îmi urmează Mie nu va
umbla în întuneric, ci va
avea lumina vieții (Ioan 8,
12) și iarăși Eu, lumină am
venit în lume, ca tot cel ce
crede în Mine să nu rămâ-
nă în întuneric (Ioan 12,
46).

Bucuria noastră: Hris-
tos a înviat!

(Fragment din volumul
„Hristos și tinerii” de Lau-
rențiu Dumitru, Editura
Bunavestire, 2003)

Oferiți 1 %

din impozitul Dumneavoastră
Bisericii Ortodoxe Române
din Ungaria

Cod tehnic: 0293

Colțul preșcolarilor

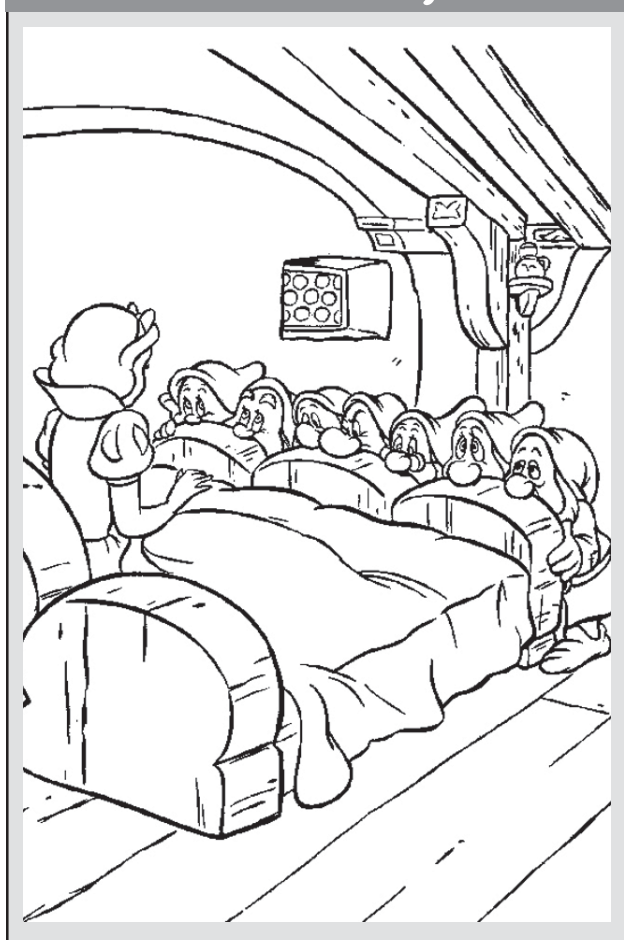
Melcul supărat

Vine melcul supărat
O furnică l-a pișcat
Și cum vine, păs-păs-păs
Se-ntâlne cu-n cărăbuș.

Striga melcu-n gură mare:
– Nu te mai prăji la soare,
Dăte-ncolo, nu-mi sta-n drum
Că te iau în coarne-acum.

Colorați!

GHICITOARE

O cetate minunată
Stă cu poarta descuiată,
Dar nu poți în ea pași
Dacă nu știi a citi.

Are-n ea comori potop
Oricât iau
nu scade-un strop.

(vîșuș)

Timpurile moderne

Trăiască libertatea!

La sfârșitul secolului al XVIII-lea, două popoare s-au revoltat împotriva autorității regale și au transformat profund structura puterii în țările lor: coloniștii din America de Nord și poporul francez.

La Boston, coloniștii deghizați în indieni au urcat la bordul unei corăbii engleze care transporta ceai și au aruncat în mare întreaga încărcătură. Așa a început revoluția americană.

Revoluția americană

Coloniștii stabiliți în America de Nord s-au revoltat împotriva regelui Angliei, sub stăpânirea căruia se aflau, și și-au cucerit independența. Ei au format o nouă națiune compusă din 13 state, numite Statele Unite ale Americii – o republică. Republica nu are rege și cei ce guvernează sunt aleși de popor. Pentru prima dată, ideile filozofilor despre democrație au fost puse în aplicare.

Revoluția franceză

La Paris, revoluția a început cu atacarea închisorii Bastilia, simbol al puterii absolute a regelui.

În Franța, poporul s-a revoltat împotriva autorității regelui și a atacat închisoarea Bastilia din Pa-

Revoluția americană

ris. Revoluționarii voiau să fie limitate puterile regale și să fie abolite privilegiile nobililor. La sate, țăranii, care plăteau impozite mari seniorilor, au atacat castelele acestora. După mai mulți ani de lupte, monarhia a fost înlăturată. Franța a devenit republică, fiind condusă de un grup de persoane alese de popor.

În timpul revoluției, locuitorii au plantat în toate statele Franței câte un arbore al libertății, decorat cu panglici albe, albastre și roșii, noile culori ale drapelului francez.

Drepturile omului

Republica, instaurată în Statele Unite ale Americii și în Franța, a fost prima formă de democrație modernă: nu mai există un suveran, iar puterea este obținută prin votul cetățenilor. Adoptată în 1789, Declarația Drepturilor Omului și

Cetățeanului enunță principiile democrației: egalitate în drepturi pentru toți oamenii, libertate și suveranitate națională.

Ce făcea regele Franței, Ludovic al XVI-lea, în timpul revoluției?

La început, el a acceptat schimbările cerute de popor. După câțiva ani însă, nu a mai fost de acord cu revoluționarii și a încercat să fugă.

Unde a fugit?

A părăsit Parisul pe ascuns împreună cu întreaga sa familie, încercând să plece în străinătate. Dar în orașul Varenne fost recunoscut și readus la Paris.

Ce i s-a întâmplat?

A fost închis împreună cu familia și judecat de un tribunal revoluționar. Regele și regina au fost condamnați la moarte și ghilotinați la Paris.

Căderea Bastiliei

Promoția 2004–2008 a Liceului „N. Bălcescu” din Jula

**Agneta
Ardelean**

**Alexandru Cătălin
Buz**

Sâmbătă, 3 mai, în Sala festivă a Centrului Cultural Românesc a avut loc serbarea de rămas bun a 27 de absolvenți ai Liceului „N. Bălcescu” din Jula. Tinerii absolvenți ai promoției 2004–2008, îmbrăcați în haine de sărbătoare și-au luat rămas bun de la diriginta, *Eva Moldovan Szentléleki*, de la profesorii și colegii lor. Conform tradiției săptămânalului „Foaia românească” publicăm fotografiile absolvenților.

**Eva Moldovan
Szentléleki**
dirigintă

**Viola Anita
Varga**

**Ana
Iova**

**Ana Nora
Sălăjan**

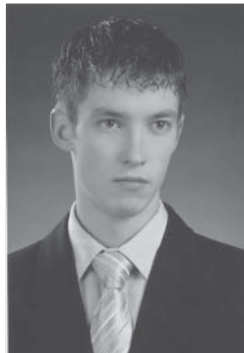
**Andreea
Bagosi**

**Raluca
Curcan**

Borbala Zita Soós

Cătălin Ioan Fülöp

**Arnold Zoltán
Farkas-Gergely**

**Beatrix
Misarăș**

**Bogdan Victor
Buz**

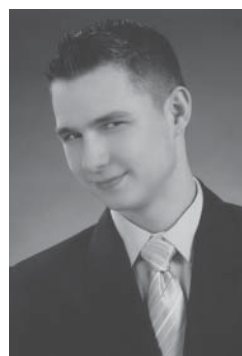
**Boglarca Isabela
Csete**

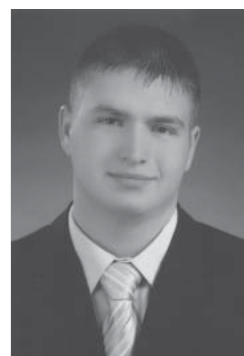
Gheorghe Iovan

Grigore Matei Nagy

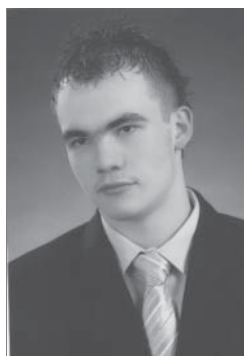
**Cristian
Gomboș**

**Cristian Ioan
Balaj**

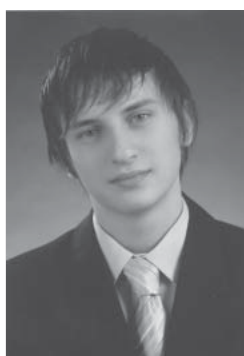
**Cristina
Istin**

**Csongor Ioan
Hunyadi**

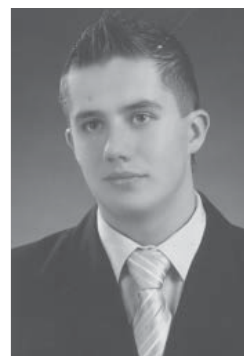
Matilda Tyukodi

Mihai Isai

**Henrieta
Martin**

**Ioan
Ianc**

Irina Ábrahám

Lehel Duka

*„Să ai curajul să spui DA,
Să ai curajul să spui NU,
Și-n fiecare clipă grea
Să ai curajul să fii TU!”*

**Andra Roxana
Baráth Volf**

**Stela Alexandra
Sălăjan**

Peste 13 milioane de forinți pentru proiecte românești

TABERE DE COPII ȘI TINERET

Organizații românești	Proiectele susținute	Sprijinul acordat
Școala generală românească și grădinița din Bătania	Tabără de limba maternă și autocunoaștere la Moneasa	200.000 Ft
Școala generală bilingvă și grădinița din Bedeu	Tabără de păstrare a tradițiilor în limba maternă și de lectură la Oradea, Stâna de Vale și Cluj-Napoca	200.000 Ft
Episcopia Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria	Tabără de icoane la Julia	200.000 Ft
Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria	Tabără de autocunoaștere la Julia	200.000 Ft
Gheorghe Ardelean din Chitighaz	Tabără de vară pentru păstrarea tradițiilor, ediția a VIII-a la Aletea	400.000 Ft
Autogovernarea Românească din Chitighaz	Tabără de dansuri pentru copii și tineret la Chitighaz	800.000 Ft
Asociația de păstrare a tradițiilor și de dezvoltare a comunității de naționalitate din Săcal	Tabără de dansuri populare, ediția a VII-a	400.000 Ft
Autogovernarea Românească din Medgyesegyháza	Program de motivare și dezvoltare în mediu românesc – Moneasa	200.000 Ft
Comunitatea Românilor din Pocei	Tabără românească de lectură – Stâna de Vale	200.000 Ft
Comunitatea Românilor din Pocei	Tabără de creație la Stâna de Vale	200.000 Ft
Fundația pentru Viitorul localității Jaca	Tabără de pictat icoane pe sticlă la Jaca	200.000 Ft

PROGRAME CULTURALE ȘI RELIGIOASE ÎN LIMBA MATERNĂ

Organizații românești	Proiectele susținute	Sprijinul acordat
Autogovernarea românească din Apátfalva	Curs de limba română la Apátfalva	100.000 Ft
Școala generală și grădinița românească din Bătania	Întâlnirea generațiilor Bătania	120.000 Ft
Școala generală și grădinița românească din Bătania	Învățarea unei noi coregrafii – Bătania	120.000 Ft
Școala generală și grădinița românească din Bătania	„Împreună în Europa” program de colaborare între școlile din Bătania și Arad	140.000 Ft
Asociația de Naționalitate a Românilor din Bătania	Pelerinaj la mănăstirile ortodoxe din Ardeal	180.000 Ft

Autogovernarea Românească din Bedeu	Ziua pensionarilor la Bedeu	60.000 Ft
Autogovernarea Românească din Bedeu	Pelerinaj la mănăstirile din Sibiu și Brașov cu ocazia împlinirii a 200 de ani de la nașterea lui Andrei Șaguna	160.000 Ft
Școala generală și grădinița din Bedeu	Întâlnirea culturală a școlilor și grădinițelor de naționalitate din Bihorul Unguresc la Bedeu	100.000 Ft
Maria Kakócz	Pelerinaj de păstrare a obiceiurilor religioase	160.000 Ft
Maria Jurca	Participarea la ziua culturală de la Beiuș a grupei păstrătorilor de tradiții din Bedeu	60.000 Ft
Autogovernarea Românească din Bichișciaba	Concurs de povești	300.000 Ft
Societatea Culturală a Românilor din Budapesta	Ziua culturală Emanuel Gojdu	90.000 Ft
Societatea Culturală a Românilor din Budapesta	Bicentenarul înființării școlii românești din Budapesta	95.000 Ft
Societatea Culturală a Românilor din Budapesta	Podium literar Mihai Eminescu	100.000 Ft
Societatea Culturală a Românilor din Budapesta	Aniversarea a 200 de ani de la nașterea lui Andrei Șaguna la Budapesta	95.000 Ft
Autogovernarea Românească din Aletea	Bal românesc	120.000 Ft
Clubul Pensionarilor Români din Julia	Zilele culturale româno-române pentru pensionari la Băile Herculane	180.000 Ft
Clubul Pensionarilor Români din Julia	Zilele clubului pensionarilor români din Julia	70.000 Ft
Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria	Prezentarea publicațiilor românești din Ungaria	100.000 Ft
Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria	Crăciunul în trecut și în prezent la românii din Ungaria	120.000 Ft
Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria	Prelegeri despre însemnate personalități din istoria culturii românești din Ungaria	100.000 Ft
Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria	Jocurile și jucăriile românești ale vremur. de demult la românii din Ungaria – program cultural la Micherechi	120.000 Ft

(Continuare în pag. a 11-a)

Peste 13 milioane de forinți pentru proiecte românești

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Sărbătoarea hramului Mănăstirii Adormirea Maicii Domnului din Săcal	90.000 Ft	Clubul pensionarilor de naționalitate „Márki Sándor” din Chitighaz	Organizarea programelor culturale românești și programe de păstrare a tradițiilor	100.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Conferință preoțească la Julia	60.000 Ft	Clubul pensionarilor de naționalitate religioase „Márki Sándor” din Chitighaz	Organizarea programelor	100.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Sărbătoarea hramului Bisericii Ortodoxe Române din Bichiș	70.000 Ft	Autoguvernarea Românească din Chitighaz	Întâlnirea echipelor de dansuri populare a păstrătorilor de tradiții	85.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Conferință preoțească la Julia	60.000 Ft	Autoguvernarea Românească din Chitighaz	Ziua Culturală română	75.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Sărbătoarea hramului bisericii ortodoxe române din Otlaca-Pustă	90.000 Ft	Autoguvernarea Românească din Chitighaz	Balul românesc	110.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Cultura și tradiția românească în comunitatea din Ungaria	100.000 Ft	Autoguvernarea Românească din Chitighaz	Sărbătoarea hramului Bisericii Ortodoxe Române din Chitighaz	130.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Pelerinaj la mănăstiri în Oltenia – România	360.000 Ft	Autoguvernarea Românească din Chitighaz	Întâlnirea dansatorilor din Chitighaz	95.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Hristos în sufletul copilului	60.000 Ft	Școala generală și grădinița românească din Chitighaz	Pelerinaj în România la Bodrog, Arad, Timișoara	120.000 Ft
Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria	Sărbătoarea hramului Catedralei „Sfântul Nicolae” din Julia	120.000 Ft	Iosif Stan din Chitighaz	Sărbătoarea aniversării a 90 de ani de la înființarea Fanfarei Baptiste în Chitighaz	160.000 Ft
Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria	Întâlnirea cercurilor tinerilor păstrători de limba română și tradiții Leucușhaz	370.000 Ft	Autoguvernarea Românească din Săcal	Pelerinaj la mănăstirile din România	110.000 Ft
Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria	Dezbateri despre învățământ în România la Arad	300.000 Ft	Centrul Cultural și Metodologic Român din Bihor	Spectacolele pentru români ale Echipii de dansuri populare „Narcisa” din Apateu în localitățile bihorene	60.000 Ft
Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria	Festivalul „Perinița”, ediția XVI	360.000 Ft	Centrul Cultural și Metodologic Român din Bihor	Zilele naționalității române	50.000 Ft
Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria	Ziua culturală a românilor din Ungaria	400.000 Ft	Centrul Cultural și Metodologic Român din Bihor	Cursuri de conversație în limba română la Apateu	60.000 Ft
Fundația Corului „Pro Musica” din Julia	Festivalul internațional de muzică sacră ediția a VI-a	200.000 Ft	Grădinița din Apateu	Sărbătoarea aniversării a 50 de ani de la înființarea grădiniței la Apateu	80.000 Ft
Fundația Corului „Pro Musica” din Julia	Festivalul internațional coral în România	100.000 Ft	Cercul prietenesc româno-maghiar din Apateu	Întâlnirea păstrătorilor de tradiții din localitățile românești	100.000 Ft
Fundația Corului „Pro Musica” din Julia	Concert de colinde cu ocazia sărbătorilor de Crăciun în bisericile ortodoxe	120.000 Ft	Asociația Românilor din Apateu	Sărbătorirea a 50 de ani de la înființarea grupei de dansuri populare la Apateu	100.000 Ft
Grădinița românească din Julia	Zi românească de păstrare a tradițiilor	100.000 Ft	Asociația Românilor din Apateu	Sprijinirea activităților corului „Armonia” din Apateu	100.000 Ft
Grădinița românească din Julia	Ziua copilului	100.000 Ft			
Gheorghe Ardelean din Chitighaz	Întâlnirea Regională a Naționalităților din județul Bichiș, ediția 27	120.000 Ft			

(Continuare în numărul următor)

Carte românească la un târg unguresc

(Urmare din pag. a 5-a)

De asemenea, am mai observat un fenomen destul de interesant: mulți sunt etnici maghiari, veniți din România. Ei au studiat la școală pe Eminescu, Creangă, Sadoveanu, Blaga și unii dintre ei au dorit să-i găsească în limba română. Deci, interesul a fost destul de mare, cei doritori au putut găsi subiecte din toate zonele, deci am acoperit o gamă largă a celor interesați de carte. Am adus pentru acest festival cărți de literatură beletristică, apărute în anii 2005–2007. Din rafturile de prezentare, două rânduri au fost găzduite colegilor noștri de la Editura maghiară „Mentor” și „Pallas Academia” având și ei o prezentare la standul nostru”, ne-a mai spus Ioan Matei.

Festivalul Internațional de Carte de la Budapesta s-a încheiat pe 27 aprilie. O parte din cărțile expuse pe standul României, au fost donate bibliotecii Institutului Cultural Român din Budapesta. (A. Cioca)

❖

Așa cum ne-am obișnuit în ultimii ani, primăvara este și o sărbătoare a cărții. La Festivalului Internațional de Carte de la Budapesta au participat 35 de edituri și reviste din România.

În cadrul standului României au fost lansate cărțile traduse în limba ma-

ghiară în 2007 și 2008 prin programul de traduceri al ICR. La întâlnirea roman-cierilor debutanți „First Novel Festival”, România a fost reprezentată în acest an de Filip Florian cu „Degete mici”, roman tradus anul trecut la Editura Magvető.

La lansarea antologiei de proză „Dilingo”, alături de autorii Gheorghe Crăciun, Virgil Podoabă, Traian Ștef și traducătorii Csiki László, Koszta Gabriella, Németh Rudolf, a fost invitat de onoare Konrád György, cunoscutul scriitor maghiar sau așa cum l-a numit doamna director Brîndușa Armanca: „o legendă vie”.

Acest eveniment literar a creat și prilejul unei dezbatere interesante despre literatura română contemporană. Moderatorul dezbaterii a fost criticul József P. Körössi, directorul Editurii Noran, care venind în întâmpinarea gândurilor celor prezenți, a răspuns la întrebarea: Cum s-a născut ideea acestei antologii? El a destăinuit celor prezenți că în cadrul unei searate literare organizate într-un cerc restrâns la sediul Bibliotecii Județene din Oradea, împreună cu Virgil Podoabă, Traian Ștef și alți iubitori ai literaturii române s-au gândit că ar fi bine să facă cunoscut cititorilor maghiari, scriitori români optzeciști, prin in-

termediul unei antologii. În alegerea scriitorilor și nuvelor cuprinse în această antologie, responsabilitatea a revenit lui Virgil Podoabă și Traian Ștef.

Traian Ștef a mărturisit că s-a gândit și la cititorii maghiari, de aceea a ales și scriitori din Ardeal, în ideea că vor fi receptați mai bine. De asemenea au fost alese și nuvele scurte pentru a deschide apetitul cititorilor, cu speranța „să fie aceasta o poartă prin care să pătrundă în literatura română”. „Pentru noi este o cinste prefața domnului Esterházy și prezența scriitorului Konrád György la acest eveniment”, a continuat redactorul revistei „Familia”.

După părerea sa, generația 80 este a doua generație puternică, postbelică, după cea a anilor 60 (cu completarea că cei din urmă erau o continuitate a generației interbelice și a fost influențată de ideologia comunistă). Optzeciștii au schimbat temele, stilul, limbajul și punctele de referință. Iar când o generație de scriitori schimbă limbajul putem vorbi de un nou început.

Au tins spre o proză eliberată de ideologie, care să surprindă cititorul cu „umbre fine ale vieții de zi cu zi și prin întâmplările vieții interioare a omului, privite dintr-un nou punct de observație: din care nu poate fi îvinuit nici de lipsa de responsabilitate, nici de atitudinea sentențioasă a judecătorului”.

Scriitorii acestei generații au arătat lucrurile așa cum sunt și au considerat că adevărurile mici sunt mai importante decât marile adevăruri. Traian Ștef a mai precizat că existențialismul și textualismul se amestecă, realismul acestor scrieri este un fel de stenogramă a celui francez, iar dimensiunea expresivității le dă putere în fața timpului, aceste nuvele dau semne cum poate fi interpretată literatura optzecistă, ele sunt documente de epocă, iar pentru cei care le-au urmat este foarte greu să aducă ceva nou.

Invitat să ia cuvântul, scriitorul Konrád György a mărturisit că în 1945 când

a plecat din Budapesta distrusă, i-a făcut o impresie foarte bună Bucureștiul plin de viață (unchiul său a trăit ca om de afaceri acolo). Mama sa era din Oradea, iar majoritatea rudelor din Nordul Transilvaniei au murit în lagărele de la Auschwitz, dar nu a avut nici o prejudecată.

El a subliniat că a cunoscut mai mult literatura imigranților români și l-a admirat pe Cioran cu care s-a întâlnit în 1973, la Paris. A fost impresionat de acea încercare a unui scriitor transilvănean de a scrie perfect în limba franceză: „acest pas a fost mare și în politică”, a continuat scriitorul maghiar.

Despre volumul de față a spus: „noul val maghiar este contemporan cu acești scriitori, în general o generație se grupează într-un cerc, iar apoi apare o explozie. Optzeciștii sunt în literatura română un fenomen.” „Destinul acestei cărți a făcut să se unească un grup bun de traducători, calitatea traducerii doamnei Koszta Gabriella provine poate și din faptul că a fost actriță, traducerea necesită și puterea de imaginație a situațiilor”.

Aceste nuvele dau un impuls pentru literatură. El însuși, după ce a citit nuvela lui Cărtărescu din volumul de față, a mai citit și două romane ale acestuia prin care: „mi-am întărit convingerea calității sale

scriitoricești”, a conchis Konrád György.

Traducătoarea Koszta Gabriella a precizat: „ceea ce a stricat politica, încearcă să refacă cultura, literatura”. „Cunosc un tânăr care după ce a citit «Nostalgia» lui Cărtărescu a mers la București să refacă traseul personajului, să recunoască atmosfera romanului”.

Literatura este o poartă spre cunoașterea unui nou spațiu, al unei țări. În prefața acestui volum Esterházy Péter mărturisește: „Eram cititor, un bun cititor maghiar (deci încă nu eram scriitor) când împreună cu câțiva prieteni am descoperit o carte încântătoare «Viața și păreriile lui Zaharia Lichter» de Matei Călinescu. Era altceva decât se putea găsi la acea vreme acasă: bufonerie și metafizică. De atunci au trecut aproape 40 de ani. Celălalt mare român al meu: Panait Istrati (celebrii Ionescu, Cioran, Eliade îi consideram francezi). Nu vreau să îndemn, să provoc pe cititor să citească scriitori români, nu vreau să îndemn cititorul la nimic, în primul rând că ar fi în zadar, dar dacă totuși... atunci nu români să citească, ci să citească pe Cărtărescu, Crăciun, Nedelciu, Groșan, Marineasa, Țuculescu, Cimpoeșu, Vlad, Vighi, Pora (care printre altele sunt și români)”.

(Gabriela Enea)

Nana Mouskouri vine în România

Cântăreața *Nana Mouskouri* vine în România pentru a sprijini strângerea de fonduri pentru maternități, în cadrul Galei UNICEF organizată în 10 mai de către televiziunea națională. Fondurile vor fi utilizate pentru a oferi o șansă mai bună copiilor care se nasc în maternitățile din România, prin transformarea acestor spitale în Spital Prieten al Copilului.

„Datorită talentului ei de a vorbi (și cânta) în engleză, franceză, germană, greacă, italiană și spaniolă, Nana Mouskouri este purtătorul de cuvânt ideal pentru UNICEF, iar ea a profitat de orice ocazie pentru a promova drepturile copiilor, atât în timpul

vizitelor sale în locații asistate de UNICEF, cât și în timpul concertelor”, precizează UNICEF.

Inițiativa Spital Prieten al Copilului a fost lansată în 1991 de către UNICEF într-un efort de a transforma toate maternitățile în centre de sprijinire și promovare a alăptării. Alăptarea aduce copiilor avantaje care nu pot fi reproduse de nici o altă modalitate de hrănire.

Nana Mouskouri s-a născut și a crescut în Grecia și a făcut studii de pian și canto la Conservatorul din Atena. Ea este artista cu cele mai multe albume vândute din toate timpurile, primind mai mult de 300 de discuri de aur și platină.

„Boogie”, la Cannes 2008

Filmul „Boogie”, o producție despre maturizare și vârsta de 30 și ceva de ani, este cel de-al treilea lungmetraj al lui *Radu Muntean*, film care a fost selecționat în secțiunea Quinzaine des Realisateurs din cadrul Festivalului de Film de la Cannes (14-25 mai). Radu Muntean a declarat că este „foarte fericit” cu selecția la Quinzaine des Realisateurs, dar că și-ar fi dorit ca filmul „Boogie” să intre în competiția oficială. Boogie este porecla din adolescență a personajului central, o poreclă care nu i se mai potrivește acum lui Bogdan Ciocăzanu (Dra-

goș Bucur), un bărbat de vreo 30 de ani, cu soție (Anamaria Marinca) și un copil mic. Plecat la mare de 1 Mai, împreună cu familia, el se întâlnește întâmplător cu cei mai buni prieteni din liceu – Penescu (Mimi Brănescu) și Iordache (Adrian Văncică) – la data și locul de care îi leagă cele mai glorioase escapade bahico-sexuale din tinerețe. Bogdan e tentat să retrăiască aventurile din vremurile bune, dar încercarea de a-și recupera tinerețea preț de o seară, bifând băutura, jocurile, flirtul și prostituatele, se transformă într-o deziluzie.

Spitalul din stâncă, sub Cetatea Budei

Peșterile de sub colina Cetății din Buda ascund un uriaș spital, secret amenajat în timpul celui de-al doilea război mondial și conservat cu grijă și de regimul comunist. După câteva decenii în care a fost ferit cu grijă de ochii lumii, spitalul subteran a devenit acum muzeu al istoriei contemporane. Așa-numitul „Spital din Stâncă” a fost amenajat în 1944, când Budapesta era asediată de armata sovietică și toate celelalte centre medicale din oraș erau distruse. În unele zile, aici erau îngrijiți peste 600 de răniți. La sfârșitul războiului, spitalul a fost abandonat, dar, în 1953, în plin Război Rece, conducerea comunistă a Ungariei l-a repus în stare de funcționare.

În timpul revoluției anticomuniste din 1956, spitalul secret a devenit o închisoare pentru manifestanții răniți. Unii au reușit totuși să scape iar acum își amintesc cu groază de condițiile inumane din acele vremuri. Spitalul subteran a fost renovat din nou la

începutul anilor '60, pentru a servi drept adăpost anti-nuclear. Dar nu a mai fost folosit niciodată iar majoritatea localnicilor au ignorat cu totul existența sa, până la deschiderea actualului muzeu. Generatoarele energetice ale muzeului, sistemul de ventilație și aparatura medicală sunt în perfectă stare și ar putea fi oricând puse în funcțiune, deși este de preferat ca spitalul secret să-și păstreze actuala funcțiune.

Copiii europeni sunt grași și leneși

Un studiu referitor la starea de sănătate a copiilor din statele Uniunii Europene trage un semnal de alarmă atât părinților, cât și autorităților europene care deja au declarat război obezității. Mai exact, un băiat din trei și o fată din cinci, cu vârste cuprinse între 13 și 17 ani, sunt prea grași, iar în fiecare an numărul tinerilor cu probleme de greutate crește cu 400.000, informează „Die Welt”, preluat de Rompres. „Cifrele sunt alarmante”, susține cercetătorul spaniol Luis Moreno.

Mai mult, 40% dintre băieți și 70% dintre fete fac prea puțină mișcare și mănâncă prea puține legume. Numai 13% dintre copiii cu vârste cuprinse între 13 și 17 ani mănâncă mai mult de 200 de grame de legume pe zi și doar 16% dintre ei consumă cel puțin două porții de fructe

pe zi. Fiecare al doilea tânăr își satisface însă necesarul caloric pe zi prin grăsimi: cele mai apreciate feluri de mâncare sunt cele gata preparate, în special pizza congelată, se mai arată în studiu.

Potrivit Comisiei Europene, aproximativ trei milioane dintre școlarii europeni sunt supraponderali sau obezi, iar problema, susțin specialiștii, este că

mulți dintre acești tineri vor deveni adulți supraponderali, cu riscul de a dezvolta boli cardiace, diabet, tensiune arterială crescută, atacuri de inimă sau cerebrale, precum și anumite tipuri de cancer. Cu toate acestea, consumatorii nu se arată îngrijorați, de vreme ce majoritatea acestora cred, potrivit Euro-barometrului, că alimentele sănătoase sunt „plictisitoare”.

Poli vine în cantonament la Dobrițan

Președintele Consiliului Director al Poli 1921 Știința Timișoara, *Gheorghe Chivorchian*, a prezentat recent programul de pregătire, din această vară, al echipei timișorene. Astfel, între 15 mai și 10 iunie, poliștii vor avea vacanță, urmând ca pe 11 iunie, lotul să se reunească în vederea noului sezon.

Între 11 și 16 iunie, elevii lui *Dușan Uhrin* se vor pregăti în localitate, iar între 16 și 21 vor efectua un cantonament la Dobrițan

(Ungaria), locul obișnuit al stagiilor de pregătire din ultimii ani. Apoi, alb-violetii își vor continua pregătirea la Timișoara, iar pe 28 iunie este programată plecarea spre Kaprun (Austria), acolo unde vor rămâne până pe 12 iulie.

Între 12 și 25 iulie, Poli se va antrena în localitate, urmând să susțină și câteva jocuri de verificare, cel mai important pe 19 iulie, când își va prezenta lotul în compania unui adversar de renume în Europa.

Steaua, cea mai bună echipă românească

Echipa Steaua București a urcat patru locuri în clasamentul Federației Internaționale de Istorie și Statistică a Fotbalului (IFFHS), fiind cea mai bine plasată echipă din România. Astfel, în ierarhia pe luna trecută, Steaua ocupă locul 65. Următoarea echipă românească în clasament este CFR Cluj, pe locul 98, la egalitate cu danezii de la Aalborg, înfruntându-i pe Mediafax.

Rapid București a coborât șase locuri și se află pe poziția 130, la egalitate cu Lokomotiv Moscova (Rusia) și cu Mamelodi Pretoria (Africa de Sud). Dinamo a coborât nouă locuri și se află pe poziția 153, la egalitate cu Universidad de Chile (Chile).

Clasamentul general este dominat de Manchester United, care a detronat formația Chelsea Londra, lider două luni la rând. Chelsea a coborât astfel pe poziția secundă, fiind la egalitate cu spaniolii de la FC Barcelona. Locul patru este ocupat de Boca Juniors (Argentina), iar pe cinci se află Liverpool. Bayern München (Germania) se află pe locul șase, în timp ce poziția a șaptea revine fostului lider al topului, FC Sevilla.

Campioana Europei, AC Milan, se află pe locul 8, iar AS Roma pe nouă. Arsenal Londra încheie topul primelor zece clasate. Echipa lunii martie a fost desemnată Bayern München din Germania.

„Bătrâna Doamnă” nu e moartă

Formația UTA Arad, virtual retrogradată în Liga a II-a, a izbutit vineri performanța de a depăși deținătoarea Cupei și Supercupei României, Rapid, cu scorul de 3-2, chiar în fieful giuleștenilor. Pentru Rapid au marcat: *Boya* '19, '45+1, în timp ce pentru UTA au înscris *Cr. Todea* '26, *Hora* '60, *Ibeh* '73.

Camerunezul Pierre Bo-

Maftei a fost fluierat și înjurat de suporterii de la tribuna a II-a. La finalul partidei, singurii jucători care au salutat publicul au fost *Săpunaru*, *Coman* și *C. Lazăr*.

La finalul partidei, tehnicianul oaspeților, *Ionuț Chirilă*, a precizat că secretul acestei victorii a fost jocul colectiv excelent al echipei sale.

Rapid – UTA 2-3

să arate că trebuie să rămână la Rapid în continuare. Într-un fel este o evaluare a situației actuale. Vom vedea ce va fi în vară, când va fi mult de lucru. Azi a fost o atitudine care nu-i onorează pe nici unul dintre cei 13 jucători folosiți și mulți dintre ei chiar au arătat că nu merită să poarte tricoul alb-vișiniu. Sunt inconștienți, nu-și dau

ya a deschis scorul în minutul 19, marcând primul gol al Rapidului cu capul, de la șase metri, după centrare de pe partea stângă a lui *Despotovici*. *Cristian Todea* a restabilit egalitatea, în minutul 26, când a marcat la vinclu de la 25 de metri, prinzându-l pe portarul *Dani Coman* puțin ieșit din poartă.

Pierre Boya a marcat din nou, în minutul 45+1, când a înscris de la 12 metri, după o pasă de la *Despotovici*, din poziție centrală. *Adrian Hora* a restabilit egalitatea în minutul 60, când a marcat din 4 metri, după o centrare a lui *Hidișan* de pe partea dreaptă.

Scorul a devenit 3-2 pentru arădeni în minutul 73, când nigerianul *Ibeh* a înscris cu capul după un corner executat de pe dreapta de *Hidișan*.

În ultimele 20 de minute ale partidei, căpitanul *Vasile*

„Le-am zis jucătorilor că printr-o bună organizare, diferența dintre noi și Rapid va fi foarte mică. Am jucat fără șase titulari și am demonstrat că am început o construcție sănătoasă a echipei. N-am avut azi șase titulari, am avut probleme în atac, unde nu aveam cu cine să joc, dar am făcut un joc bun. Cred că ai mei au fost mai motivați. Îmi pare rău pentru Rapid, mai ales că am și lucrat aici și am lăsat în urmă câțiva jucători. Spunem adio Diviziei Naționale, sperăm ca peste un an să ne întoarcem, și să rezistăm mai mult aici”, a declarat *Ionuț Chirilă*.

De partea cealaltă, antrenorul Rapidului, *Marian Rada*, era scandalizat de atitudinea fotbaliștilor săi. „Am pierdut un meci pe care nu trebuia să-l pierdem niciodată și nu pentru că avea o miză, ci pentru jucători, care trebuiau

seama ce se va întâmpla în vară, când vor fi schimbări radicale. Îmi pare rău de ei, am crezut că sunt mai atașați de club, dar m-am înșelat. Nu o să-i nominalizez, o să-i nominalizez în vestiar și oricum se va afla. Atitudinea jucătorilor a fost o problemă, nu se respectă pe ei și apoi culorile acestui club. Nu pot să pierzi lamentabil cu Universitatea Cluj și acum cu UTA. Aradul ne-a luat șase puncte în campionat și asta spune totul”, a declarat nervos *Rada*. În urma acestui rezultat, UTA a realizat baremul de 25 de puncte, astfel că vor începe sezonul viitor fără nici un punct de penalizare.

Astfel, Rapid a pierdut, numai în acest retur 15 puncte pe teren propriu. De cealaltă parte, UTA se află la al doilea triumf în deplasare în acest retur, după cel de la Mioveni, din etapa a XIX-a.

TVR 1

Luni 12 mai

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Jurnalul TVR 8.10 Trezirea la apel! 9.10 Supermarket de divertisment 10.50 Secolul muzical 12.00 Serial. Cowboy în Haway 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Ne vedem la TVR! **17.45 Eurovision 2008** 18.00 Jurnalul TVR 20.00 Spionând sălbăticia 21.00 Totul despre jazz 21.25 Echipa mea 21.30 Jurnalul TVR 22.15 Serial. CSI-Crime și investigații.

**Vlad și Nico,
reprezentanții României
la Eurovision 2008**

Marti 13 mai

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Ploaia Steluțelor (R) 11.00 Profesioniștii (R) 12.00 Serial. Cowboy în Haway 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să ne bucătărim! 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Ne vedem la TVR! 17.35 România votează! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 România votează! 20.30 Serial. Anatomia lui Grey 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Serial. Străzile crimei.

Miercuri 14 mai

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Jurnalul TVR 8.05 România votează! 9.10 Film. Bună surioară, adio viață! 11.00 Garatant 100% (R) 12.00 Serial. Oliver Twist 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convingeri 16.00 Jurnalul TVR 17.45 România votează! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Noroc chior 21.25 Echipa mea 21.30 Jurnalul TVR 22.15 Serial. Străzile crimei.

Joi 15 mai

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Jurnalul TVR 9.10 O dată-n viață 10.40 Celebritățile timpului tău 10.45 O dată-n viață (R) 12.00 Serial. Oliver Twist 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.45 Interes general 17.35 România votează! 18.00 Jurnalul TVR 19.45 Docu 'joi. Reconstituiri 20.40 Maestrul Shaolin 21.30 Jurnalul TVR 22.15 Film. Joe Kid.

Vineri 16 mai

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Jurnalul TVR 8.05 România votează! 9.10 Cafeneaua astrilor 11.55 Celebritățile ale secolului XX 12.00 Serial. Oliver Twist 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 Parlamentul României 15.30 Linia verde 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Atunci și acum 17.35 România votează! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 O dată-n viață 20.50 Jurnalul TVR 21.10 O dată-n viață 21.30 Jurnalul TVR 22.15 Film. Ay Juancito.

Sâmbătă 17 mai

6.10 Cântecul amintirii... amintirile cântecului 7.00 Sănătate pentru toți! 7.30 Semne 8.00 Desene animate 9.00 Serial. Hannah Montana 10.30 Arca lui Noe 11.00 Magazin de protecție a mediului 12.00 De la Est la Vest 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Acces la succes 14.10 cafeneaua astrilor 16.00 Garatant 100% 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Pretty Women 21.10 Săptămâna modei românești 22.15 Film. Jucătorii.

Duminică 18 mai

6.10 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.10 Ghici cine câștigă? 9.40 Întrebările lui Vlăduț 10.10 Viața satului 12.00 Cîrcul Massimo 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Tezaur folcloric 14.10 Săptămâna modei românești 16.10 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Ploaia Steluțelor 21.15 Echipa mea 21.20 Serial. Mica Britanie 21.50 Film. November.

TVR 2

Luni 12 mai

6.00 Atlas (R) 6.30 Serial. Edgemont 7.35 Maniacii (R) 8.35 Romanian Superbike (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Robin Hood 11.30 Medalion folcloric (R) 12.00 Dincolo de cântec (R) 12.30 Serial. Miracole 13.30 Natură și aventură 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 România votează 17.00 Jurnal regional 17.30 România votează 19.35 D'ale lui Mitică 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Miresele.

Marti 13 mai

6.00 Ulița spre Europa (R) 6.35 Serial. Robin Hood 7.30 Serial. Miracole (R) 8.35 Stele de la Hollywood 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Robin Hood 11.30 Popasuri folclorice 12.30 Serial. Miracole 13.30 Tribuna partidelor 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 România votează 17.00 Jurnal regional 17.30 România votează 19.35 Familiile în impas 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Regina cireșelor.

Miercuri 14 mai

6.00 Motomagia (R) 6.35 Serial. Robin Hood 7.30 Serial. Miracole (R) 8.35 Stele de la Hollywood 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Robin Hood 11.30 Popasuri folclorice 13.30 Serial. Miracole 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 România votează 17.00 Jurnal regional 17.30 România votează 19.35 Secretele sexelor 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Sacco și Vanzetti.

Joi 15 mai

6.00 Autocritica 6.35 Serial. Robin Hood 7.30 Serial. Miracole (R) 8.35 Stele de la Hollywood 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Robin Hood 11.30 Popasuri folclorice 12.30 Serial. Miracole 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 România votează 17.00 Jurnal regional 17.30 România votează 19.35 Arena leilor 20.30 Ora de știri 21.30 Film. El și ea.

Vineri 16 mai

6.00 Zestrea românilor (R) 6.35 Serial. Robin Hood 7.30 Serial. Miracole (R) 8.35 Stele de la Hollywood 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Robin Hood 12.30 Serial. Miracole 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 România votează 17.00 Jurnal regional 19.40 Dincolo de hartă 20.30 Ora de știri 22.20 Instructor Cool 22.50 Serial. Whistler.

Sâmbătă 17 mai

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Omul între soft și moft (R) 7.00 Medalion folcloric 7.30 ABC... De ce? 8.00 Super Sport 8.30 Destinația România 9.30 Bugetul meu 10.00 Natură și aventură 10.35 Liber pe contrasens 11.35 Atenție, se cântă! 12.30 D'ale lui Mitică (R) 13.25 Între cer și pământ 13.50 Lumea de aproape 14.15 Stele de la Hollywood 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Hotel Babylon 18.35 Europa altfel 19.00 Maniacii 20.00 Serial. Trăsniții din Queens 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Escroci 22.30 Film. Dogma.

Duminică 18 mai

6.00 Atenție, se cântă! (R) 7.00 Dincolo de cântec 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferra 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa **10.30 Motomagia** 11.00 Campionatul Mondial de Motociclism viteză pe circuit 12.00 Fotbal: Petrolul-FC Brașov 14.00 Atlas 14.30 Ucenicul lui Kamie 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.45 Serial. Parfumul iubirii 18.40 Serial. Edgemont 19.35 Serial. Trăsniții din Queens 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dreptul la apărare 22.30 Film. Ghearele dragonului.

**Cristina Șoloc
prezintă „Motomagia”**

O VOCE ROMÂNEASCĂ Viața și tradițiile românilor din Ungaria

12 MAI, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

13 MAI, MARTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Pagina culturală 17.30: Moment poetic 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

14 MAI, MIERCURI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri 17.10: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 17.25: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

15 MAI, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: O șansă istorică: Uniunea Europeană (Al. Ardelean) 17.25: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

16 MAI, VINERI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Revista presei „Foaia românească” 16.35: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Magazinul Vârșnicilor 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

17 MAI, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.10: Evenimente calendaristice 16.20: Teatru radiofonic 17.20: Stele de cinci stele – magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

18 MAI, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Sinteza știrilor săptămânii 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 16.55: Magazinul Vârșnicilor (reluare) 17.25: Emisiune religioasă baptistă 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

14 mai 2008 (mtv ora 13.00)
Reluare: 16 mai 2008 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În rubrica sa „Crai nou” din emisiunea următoare, Mihaela Bucin ne va vorbi despre Școala Ardeleană, care a fost o mișcare culturală, ideologică și socială, specifică luminismului românesc ce a ființat în Transilvania și Ungaria. Apoi veți cunoaște obiecte vechi, colecționate decenii de-a rândul de Iosif Duma din Otlaca-Pustă. Acestea au ajuns recent în proprietatea Muzeului din Bichișciaba.
Realizator: **Aurel Becan**

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni-Vineri:
8.30–14.30

Sâmbătă-duminică:
închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465-130
Fax: 66/465-142
Mobil: 30/635-7181

www.gyula.mae.ro

Birou de avocat

**Anunț viitorii mei clienți
că la 7 ianuarie 2008
mi-am început
activitatea
de avocat.**

Adresa biroului:
5700 Gyula, Béke sgt. 50.

Tel/Fax:
(+36-66)-639-748
Mobil:
+36-30-833-1662

E-mail:
avocat.ruzsa@hotmail.hu

Specializare:
Drept Penal
Dreptul Muncii
Drept Civil

dr. Gheorghe Ruja
avocat

UMOR

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Rămas bun, școală dragă...

Cei 27 de absolvenți ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Iula și-au luat rămas bun de la profesorii și colegii lor la sfârșitul săptămânii trecute. Sărbătoarea de bun rămas a început cu cuvintele rostite de directoarea liceului *Maria Gurzău Czeglédi*, care și-a amintit astfel de anii petrecuți împreună: „Cu patru ani în urmă, în luna septembrie a anului 2004 ați devenit liceenii acestei școli. De atunci s-au scurs multe-multe zile, iar voi zi de zi ați crescut atât fizic cât și spiritual și sufletește. Pe parcursul acestor ani am învățat împreună, că minunatele creații literare ne învață să iubim viața, s-o trăim într-un mod cât mai etic și estetic și ne învață totodată și să acceptăm faptul că suntem trecători pe lumea aceasta. La orele de cultură și civilizație românească am încercat să punem accent pe faptul că omul este ca și un pom. Iar pomul care își are rădăcinile profund extinse biruie mai bine vânturile sau orice viscol. Așa este și omul. Omul care își are rădăcinile, coordonatele morale, supraviețuiește mai ușor și trece mai cu ușor peste orice necaz, orice obstacol.” Directoarea i-a sfătuit pe tineri să fie „purători ai ambelor culturi, oameni europeni și, nu în ultimul rând, să fiți oameni în sensul nobil al cuvântului.”

La serbarea de bun rămas a fost invitată și primăria orașului *dr. Perjési Klára*, adresându-se tinerilor cu câteva sfaturi: „Cu ziua de azi se termină o etapă în viața voastră și se deschide poarta

unei noi lumi. Mediul care vă așteaptă va fi necunoscut pentru voi. Eu sunt sigură, că nu porniți la drum cu mâinile goale. Înțelegerea, cuvintele calde, sfaturile și iubirea pe care le-ați primit de la părinții voștri, de la profesorii voștri, vor ajuta întotdeauna la rezolvarea greutăților. Trebuie să decideți în care direcție veți porni și unde vreți să ajungeți. Viața voastră să fie plină de iubire și pace”, le-a dorit absolvenților români primăria orașului Iula.

Discursul doamnei director și al primăriei orașului Iula a fost urmat de un montaj liric susținut de elevele claselor 11 și a absolvenților. În continuarea programului directoarea instituției a înmănat premii acelor tineri, care au depus o muncă fructuoasă în cursul celor 4 ani. Acești tineri au ajuns rezultate atât în domeniul învățaturii cât și în domeniul culturii și păstrării limbii, culturii și civilizației românești. Prima dată s-a înmănat Placheta „Bălcescu”, care a fost înființată în anul 1984 de doamna *Lucia Borza*. Dânsa a nutrit dorința ca această plachetă să fie înmănată celui mai eminent elev/elevă, care a depus eforturi pentru păstrarea limbii și a culturii românești. Placheta „Bălcescu” în anul acesta i s-a acordat elevei *Agneta Ardelean*, originară din Micherechi. Placheta „Pro discipulis” a primit-o eleva *Matilda Tyukodi*. Placheta profesoarei în pensie *Iuliana Jurău Rad* a fost înființată pentru elevul cu cea mai bună

conduită. În acest an, corpul didactic a decis ca această plachetă să fie înmănată elevei *Cristina Istin*. Profesoara de matematică în pensie, *Ana Crișan*, fosta adjunctă a Liceului timp de trei decenii, a înființat o distincție pentru cel mai bun absolvent la matematică. Această plachetă a primit-o elevul *Gergely Nagy*. Premiile speciale ale Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria s-au acordat elevei *Raluca Curcan*, care a fost protagonista pieselor de teatru amator românesc și elevului *Bogdan Buz*, pentru activitatea sa depusă în cadrul teatrului amator românesc. Fundația „Pro discipulis” a acordat premii pentru acei 13 elevi, care au depus o activitate bogată în viața școlară. Cu premiul „Pro discipulis” au fost distinși: *Ana Iova, Ioan Ianc, Arnold Zoltan Farkas-Gergely, Ana Sălăjan, Boglarka Csete, Viola Anita*

Varga, Andreea Bagosi, Borbala Zita Soós, Cristian Gomboș, Bogdan Buz, Lehel Duka, Alex Cătălin Buz și Gheorghe Iovan. Cu flori în mână, conduși de diriginta *Eva Moldovan Szentléleki*,

cei 27 de absolvenți au trecut pentru ultima dată prin clasele în care și-au petrecut patru ani de liceu, patru ani frumoși și de neuitat din viața lor.

A. Cioca

FOAIA
românească
9 mai 2008
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2008: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de **Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”**. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.